

КОНТРАБАНДА ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ В УКРАЇНІ ЯК КРИМІНОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Проблема контрабанди тютюнових виробів особливо гостро постала в Україні в зв'язку з проведенням реформ у всіх сферах життя, боротьба з цим негативним явищем є одним із першочергових завдань держави у сфері захисту її економічних інтересів. Значна частина експортних товаропотоків тютюнових виробів із України має контрабандне походження, що негативно впливає на стан розвитку вітчизняної економіки, дестабілізує внутрішній ринок та є основою для вчинення корупційних дій в державних та місцевих органах влади.

Серед основних чинників, які обумовлюють існування контрабандної діяльності в даній сфері можна виділити:

1) низький рівень забезпеченості населення, високий рівень безробіття в країні та прикордонних регіонах, де контрабанда для значної частини мешканців перетворилася на основне джерело доходів;

2) недосконалість митного законодавства (покарання у вигляді штрафу у розмірі 100% вартості контрабандних сигарет і конфіскація товару, а також транспорту для його перевезення. У разі повторного порушення протягом року – штраф 200%) [1];

3) висока прибутковість цього виду злочинного бізнесу (для старту даного «бізнесу» потрібен невеликий мікроавтобус, та близько 10 тисяч доларів, при цьому рентабельність складає близько 300%) [2];

4) низькі ціни в Україні на тютюнові вироби у порівнянні з іншими країнами (Експерти Українського центру контролю над тютюном проаналізували ціну на пачку сигарет середнього цінового сегменту в державах-сусідах і отримали наступні результати: Україна – 19 грн., Угорщина – 80 грн., Польща – 76 грн., Румунія – 74 грн., Словаччина – 73 грн., Росія – 31 грн., Білорусь – 25 грн., Молдова – 18 грн.) [3].

5) корумпованість посадових осіб митних органів, органів охорони державного кордону, а також інших контролюючих органів.

Звертаючи увагу на кримінологічну характеристику особистості злочинця можна сказати наступне – переважно суб'єктом вчинення даного правопорушення виступають чоловіки у віці 23-60 років, які проживають в прикордонних регіонах, та характеризуються регулярним вчиненням даного правопорушення.

В основному правопорушники намагаються незаконно перемістити сигарети через західний кордон України з метою їх збуту в країнах ЄС.

Сигарети приховуються як у товарах, вивантаження яких ускладнено (це торф у мішках, пряники в ящиках, меблі тощо), так і в конструктивних порожнинах спеціально виготовлених сховищ, доступ до яких стає можливим після вивантаження товару та демонтажу сховищ.[4]

Суб'єктами запобігання контрабанді тютюнових виробів в Україні є Державна прикордонна служба України та Державна митна служба України.

Відповідно до статистичних даних Держприкордонслужби у 2017 році прикордонниками виявлено 8,3 мільйонів пачок контрабандних сигарет, а це на 43% більше ніж попереднього року. [5]

Відповідно до останніх даних Держмитслужби у 2015 році в 970 випадках були затримані 2 мільйони пачок сигарет, а в 2016 в 1083 випадках – на 400 тисяч пачок більше. Збільшення – на 19 відсотків [6].

Таким чином, аналізуючи вищевикладене, можемо зробити наступні висновки:

1. Дії контрабандистів тютюнових виробів в Україні є широкомасштабними, а наслідки цих дій негативно впливають на економіку держави.

2. Сучасна контрабанда тютюнових виробів в Україні давно “переросла” свої ранні класичні форми і нині є однією зі складових організованої злочинності у сфері економіки.

3. Контрабанда тютюнових виробів набуває все більш витончених та організованих форм. Наявні матеріали та звітні дані щодо протидії контрабанді дають підстави припустити наявність налагоджених каналів контрабанди та стійких способів її вчинення. Разом з тим, схеми контрабанди є доволі гнучкими, правопорушники постійно корегують механізми і тактику протиправної діяльності відповідно до зміни правил оформлення ввезення на територію України.

4. Більшість злочинів, пов'язаних з незаконним переміщенням тютюнових виробів через державний кордон України вчиняються з використанням корумпованих зв'язків переважно за участю посадових осіб митних органів, органів охорони державного кордону, а також інших контролюючих органів. Крім того, контрабанда нерозривно пов'язана з корупцією в органах влади та управління, а також в судових органах України.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України ст.483 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
2. Контрабанда сигарет // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://focus.ua/long/338768/>

3. Мінфін закликають підвищити тютюнові акцизи згідно угоди про асоціацію з ЄС // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tobaccocontrol.org.ua/resource/zmi-pro-tiutiun/minfin-zaklikaiut-pidvishchiti-tiutiunovi-aktsizi-zghidno-ughodi-pro-asotsiatsiiu-z-ies>
4. Ложкін В. Ю. – Стан боротьби з контрабандою та порушенням митних правил в Україні // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2008_18_5
5. Винахідливість та креативність тютюнових контрабандистів 2017 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dpsu.gov.ua/ua/news/Vinahidlivist-ta-kreativnist-tyutyunovih-kontrabandistiv-2017-roku/>
6. Контрабанда сигарет через польську границу // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://strana.ua/articles/rassledovania/67725-kontrabanda-sigaret-chernye-dohody-vzleteli-do-milliardov-dollarov.html>

Ключові слова: контрабанда; кримінологія; тютюнові; вироби; сигарети;

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Федчун Н. О.

Лешковят Анастасія Вячеславівна

студентка 4-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ВИПРАВЛЕННІ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ ОСІБ

Відповідно до основних конституційних положень, саме народ є безпосереднім носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування [2]. А значить, він активно бере участь і в соціальних процесах, в тому числі – ресоціалізації засуджених осіб. Україна стала на шлях європейської інтеграції і намагається вдосконалити свою правову систему. Саме європейське законодавство ставить на перше місце виправлення і ресоціалізацію як головне завдання виправної системи. Саме цей інститут виконавчого права стає актуальним в нашій державі. Тому, вивчаючи кримінально-виконавче законодавство України, постало питання про роль громадськості у виправленні і ресоціалізації засуджених осіб, у яких формах це проявляється і чи є громадськість ефективним способом виправлення та ресоціалізації засуджених.

Значний науковий внесок у сфері досліджуваної теми зробили науковці О.М. Бандурка, Є.Ю. Бараш, М.М. Бедрій, О.М. Джужа, В.М. Дрьомін, З.В. Журавська, А.І. Марчук, О.М. Литвинов, С.Ю. Лукашевич, В.Б. Писарев, І.С. Яковець та інші.